

DECIZIA Nr.31* din 26 mai 1993

Publicată în Monitorul Oficial nr.13 din 19.01.1994

Victor Dan Zlătescu – președinte
Ion Filipescu – judecător
Miklós Fazakas – judecător
Petru Duda – procuror
Florentina Geangu – magistrat-asistent

Dezbaterile au avut loc în ședința din 19 mai 1993. Concluziile părților au fost consemnate în încheierea din aceeași dată, pronunțarea fiind amânată pentru astăzi, 26 mai 1993.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Prin sentința penală nr.54, pronunțată la data de 17 martie 1992 în dosarul Judecătoriei Babadag, inculpații Cristea Dumitru, Plugaru Nicolae și Cominceanu Gigel Mitică au fost condamnați la diferite pedepse privative de libertate pentru săvârșirea unor infracțiuni în dauna avutului obștesc.

Inculpații au declarat recurs în fața Tribunalului Județean Tulcea împotriva acestei sentințe și cu ocazia judecării recursului au ridicat excepția de neconstituționalitate, susținând că textele referitoare la avutul obștesc în temeiul cărora au fost condamnați sunt în contradicție cu dispozițiile art.135 alin.(2) și (4) din Constituție și au fost abrogate prin art.150 alin.(1) din aceasta.

Exprimându-și punctul de vedere, Tribunalul Județean Tulcea a reținut că, din examinarea dispozițiilor art.145 din Codul penal „se desprinde concluzia că noțiunea de obștesc, așa cum este reglementată acum în Codul penal, este mai largă decât noțiunea de *public* care se regăsește în dispozițiile constituționale, neexistând nici un fel de neconcordanță între cele două texte de lege, deoarece sfera de *public* fiind mai restrânsă nu se poate suprapune pe cea de *obștesc*”.

În vederea soluționării cauzei s-au cerut, potrivit legii, puncte de vedere Senatului, Camerei Deputaților și Guvernului.

În punctul de vedere al Guvernului – singurul de altfel care a fost primit – se propune respingerea excepției de neconstituționalitate pe două motive:

a) Curtea Constituțională nu este competentă să soluționeze decât excepțiile privind actele normative adoptate după intrarea în vigoare a Constituției;

b) conceptul de *avut obștesc* nu este infirmat de textele constituționale el fiind chemat, în această perioadă de tranziție, să evoce nu numai cu privire la bunurile proprietatea statului, ci și la „cele ale unor colective de oameni, cum este cazul cooperativelor de consum și credit, sau al cooperativelor meșteșugărești, inclusiv de invalizi, caracterizate ca organizații economice productive”, a căror proprietate „poate fi considerată chiar de tip privat”.

Față de actele și lucrările dosarului,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ,

reține următoarele:

Cu privire la problema pusă în discuția părților, referitoare la împrejurarea dacă se poate ridica excepția de neconstituționalitate în condițiile în care legea a cărei aplicare s-a făcut a fost adoptată înainte de intrarea în vigoare a Constituției României din 1991, se are în vedere, pe de o parte, că, potrivit art.3 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, aceasta este singura în drept să hotărască asupra competenței sale, conform art.144 din Constituție, iar pe de altă parte, potrivit art.3 alin.(1) din aceeași lege, competența Curții nu poate fi contestată de nici o autoritate.

Desigur, această competență poate apărea numai atunci când, potrivit art.26 alin.(3) din Legea nr.47/1992, raporturile juridice fie de drept substanțial, fie de drept procesual, au fost stabilite după intrarea în vigoare a Constituției, astfel cum este cazul în speță.

---

* Rămasă definitivă ca urmare a Deciziei nr.67 din 17 noiembrie 1993 (M. Of. nr.13 din 19 ianuarie 1994).

Potrivit principiului neretroactivității legii, Constituția dispune numai pentru viitor. În temeiul acestui principiu, prevederile art.144 lit.c) din Constituție, conform cărora Curtea Constituțională hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea legilor și a ordonanțelor, trebuie înțelese în sensul că se referă numai la actele normative de acest fel, adoptate după intrarea în vigoare a Constituției.

În această lumină s-ar putea considera că nu poate fi sesizată Curtea cu privire la neconstituționalitatea unor prevederi cuprinse în acte normative adoptate anterior, astfel cum este și Codul penal.

Nu mai puțin însă, potrivit art.150 alin.(1) din Constituție, legile și toate celelalte acte normative rămân în vigoare în măsura în care ele nu contravin Constituției. Dacă ele sunt contrare acesteia, concluzia logică este că ele au fost abrogate implicit, fapt întărit de altfel și de principiul că legea ulterioară abrogă pe cea care i-a precedat, dacă este contrară.

Prin urmare, abrogarea dispoziției legale anterioare Constituției, potrivit art.150 alin.(1) al acesteia, presupune neconformitatea sa cu Constituția, adică este rezultatul neconstituționalității ei.

Desigur, instanța de drept comun are nu numai dreptul, dar și obligația să stabilească dacă textul de lege a cărui aplicare urmează să se facă mai este sau nu în vigoare. Aceasta implică faptul că ea trebuie să se pronunțe, când este cazul, asupra împrejurării dacă textul în cauză a fost sau nu abrogat, explicit sau implicit.

Dacă însă, ca în speță, excepția de neconstituționalitate a fost ridicată și instanța de drept comun nu a statuat în acest sens, ea se desesizează sub acest aspect, excepția urmând, potrivit art.23 alin.(2) din Legea nr.47/ 1992, să fie trimisă spre soluționare Curții Constituționale, instanța urmând să-și exprime în încheierea pe care o pronunță în acest scop doar o simplă opinie care nu se reflectă în cadrul interlocutoriu al acestei încheieri.

Rezultă, așadar; că în situația în care, deși nu a suspendat judecarea cauzei, dar a sesizat prin încheiere Curtea Constituțională, instanța de drept comun nu ar putea să statueze că legea a fost sau nu abrogată implicit.

Sesizată cu o astfel de excepție, Curtea Constituțională nu poate refuza să o soluționeze, deși nu este vorba despre o lege adoptată după intrarea în vigoare a Constituției, ci despre una care a fost abrogată implicit prin aceasta, întrucât sunt în discuție raporturi juridice de drept substanțial sau procesual stabilite după intrarea în vigoare a Constituției. Este de reținut că, în această din urmă ipoteză, va trebui făcut în prealabil un examen al conformității legii atacate cu prevederile Constituției, pentru că numai astfel se poate stabili dacă legea a fost sau nu abrogată implicit.

Potrivit dispozițiilor art.3 alin.(1) din Legea nr.47/1992, text citat mai sus, Curtea Constituțională este singura în drept să stabilească, desigur în condițiile legii, asupra competenței sale. Ea se consideră competentă să soluționeze problema privitoare la abrogarea implicită prin Constituție a unei legi anterioare în situația în care a fost sesizată în mod legal asupra unei excepții de neconstituționalitate, în condițiile precizate.

A proceda altfel ar însemna, pe de o parte, o prelungire inutilă a procesului, iar pe de altă parte, a se deroba de la o soluție care semnifică o aplicare corectă a Constituției.

Cu privire la problema de fond, și anume dacă prevederile din Codul penal referitoare la conceptul de avut obștească au fost sau nu implicit abrogate potrivit art.150 alin.(1) din Constituție. se rețin următoarele:

Conceptul de *avut obștească* urmează a fi raportat la formele proprietății consacrate și reglementate de Constituție, pentru a constata dacă între acestea există ori nu concordanță și dacă, deci, poate fi vorba de abrogarea totală sau parțială a textelor din Codul penal care folosesc termenul de *avut obștească*.

În lumina art.145 din Codul penal care se referă la „organizațiile de stat, organizațiile obștești sau orice organizații care desfășoară o activitate utilă din punct de vedere social și care funcționează potrivit legii”, termenul de *avut obștească* a fost interpretat în practica judiciară anterioară extensiv, incluzând proprietatea de stat, cooperatistă și a altor organizații obștești, care s-au bucurat de un regim juridic de favoare, în comparație cu proprietatea care constituia *avutul personal*.

Art.135 alin.(1) din Constituție ocrotește proprietatea indiferent de titularul ei. De asemenea, art.41 alin.(1) din Constituție garantează dreptul de proprietate privată.

Proprietatea este publică și privată, prevede art.135 alin.(2) din Constituție, ceea ce înseamnă că altfel de forme de proprietate, care să nu se încadreze într-una dintre acestea, nu pot exista.

Potrivit art.135 alin.(3) din Constituție, proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale, adică județelor, municipiilor, orașelor ori comunelor.

Pe cale de consecință, dat fiind că nu se definește proprietatea privată, rezultă că proprietatea care nu este publică este privată.

Este, de asemenea, de reținut că bunurile care sunt proprietate publică nu au toate același regim juridic. Într-adevăr, unele bunuri sunt exclusiv obiect al proprietății publice, după cum prevede art.135 alin.(4) din Constituție. Acest text determină bunurile obiect exclusiv al proprietății publice după două procedee, și anume: enumeră asemenea bunuri sau prevede că alte bunuri, obiect exclusiv al proprietății publice, sunt „stabilite de lege”.

Din prima categorie fac parte următoarele bunuri: bogățiile de orice natură ale subsolului, căile de comunicație, spațiul aerian, apele cu potențial energetic valorificabil și cele care pot fi folosite în interes public, plajele, marea teritorială, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental.

Din cea de-a doua categorie fac parte bunurile stabilite de alte legi decât Constituția.

Asemenea legi au apărut atât înainte de Constituție, cât și după aceasta. Astfel sunt Legea nr.18/1991 privind fondul funciar și Legea nr.56/1992 privind frontiera de stat a României.

Este însă de observat că aceste *alte legi* folosesc și ele două metode de a determina bunurile obiect exclusiv al proprietății publice.

În primul rând, aceste *alte legi* enumeră bunurile obiect exclusiv al proprietății publice, cum face art.5 din Legea nr.18/1991, cu privire la terenuri, precum și art.4 lit.a) alin.2 din Legea nr.56/1992, care se referă la fâșia de protecție a frontierei și art.74 din aceeași lege, cu privire la imobilele în care funcționează punctele pentru trecerea frontierei rutiere și terenurile aferente acestora.

În al doilea rând, aceste *alte legi* precizează criteriul cu ajutorul căruia se poate determina dacă bunul este obiect exclusiv al proprietății publice. Astfel, art.5 alin.1 din Legea nr.18/1991 se referă la terenurile care, prin natura lor, sunt de uz sau de interes public, iar art.4 ultimul alineat din aceeași lege se referă la terenurile afectate unei utilități publice.

În felul acesta, legiuitorul are posibilitatea de a extinde ori restrânge sfera bunurilor care sunt obiect exclusiv al proprietății publice, fie prin enumerarea bunurilor, fie prin stabilirea destinației lor, *unei utilități publice*.

De asemenea, autoritatea publică competentă să stabilească destinația concretă a unor bunuri, deci alta decât cea legislativă, are posibilitatea, în acest fel, să determine cuprinderea bunurilor respective în categoria celor care formează obiectul exclusiv al proprietății publice.

Bunurile care sunt obiect exclusiv al proprietății publice fac parte din *domeniul public*, după cum prevede, de exemplu, art.4 și 5 din Legea nr.18/1991 ori art.4 lit.a) alin.2 și art.74 din Legea nr.56/1992.

Dat fiind că unele bunuri sunt obiect exclusiv al proprietății publice, rezultă că ele sunt inalienabile și imprescriptibile atât extintiv, cât și achizitiv, după cum prevede de altfel și art.1844 din Codul civil. În acest sens, art.135 alin.(5) din Constituție dispune că bunurile proprietate publică sunt inalienabile și că ele, în condițiile legii, pot fi date în administrarea regiilor autonome ori instituțiilor publice sau pot fi concesionate sau închiriate.

Potrivit Constituției, toate bunurile, cu excepția celor prevăzute de art.135 alin.(4), pot fi obiect al proprietății publice sau al proprietății private.

Bunurile care nu sunt obiect exclusiv al proprietății publice sunt alienabile și prescriptibile. Prin urmare, bunurile care fac parte din patrimoniul regiilor autonome ori al societăților comerciale cu capital de stat, în măsura în care nu se încadrează în categoria de mai sus fiind date în administrare, concesionate ori închiriate acestora, aparțin proprietății private.

De altfel, potrivit art.5 și 20 din Legea nr.15/1990, regiile autonome și societățile comerciale cu capital de stat sunt proprietare asupra bunurilor care fac parte din patrimoniul lor, afară dacă – după cum s-a arătat – au intrat în acest patrimoniu cu un alt titlu juridic.

În cazul societăților comerciale cu capital de stat, aparțin statului ori unităților administrativ-teritoriale acțiunile sau părțile sociale, dar bunurile acestor societăți constituie proprietatea lor după cum prevede Legea nr.15/1990.

În aceste condiții, bunurile proprietatea regiilor autonome și a societăților comerciale cu capital de stat nu constituie obiect exclusiv al proprietății publice.

Tot astfel, bunurile care aparțin organizațiilor cooperatiste ori altor organizații obștești sunt proprietate privată.

Potrivit art.41 alin.(2) din Constituție, proprietatea privată este ocrotită, în mod egal, de lege, indiferent de titular.

Acest text trebuie interpretat în sensul că se referă la ocrotirea în mod egal a proprietății aparținând persoanelor fizice ori persoanelor juridice de drept privat, precum și la ocrotirea bunurilor care formează obiectul proprietății private a statului.

Rezultă că statul sau unitățile administrativ-teritoriale nu pot beneficia, cât privește bunurile care nu formează obiect exclusiv al proprietății publice, de o apărare juridică diferită de cea a persoanelor fizice sau a persoanelor juridice de drept privat.

Față de cele arătate, rezultă că termenul de *avut obștească*, care el însuși a devenit necorespunzător, nu mai poate cuprinde decât bunurile care formează obiectul exclusiv al proprietății publice. Pe cale de consecință, textele din Codul penal care folosesc termenul de *avut obștească* sunt abrogate parțial, rămânând a fi aplicate numai bunurilor care formează obiectul exclusiv al proprietății publice și aceasta numai de la data punerii în aplicare a Constituției, astfel cum rezultă din art.150 alin.(1).

În speță, cele arătate trebuie aplicate în cazul tuturor infracțiunilor *contra avutului obștească*, astfel cum este cazul în speță.

Revine astfel instanțelor ordinare să facă o corectă aplicare a legii, încadrând faptele fie potrivit textelor care se referă la infracțiunile contra bunurilor care formează obiectul exclusiv al proprietății publice, fie la cele corespunzătoare împotriva bunurilor care fac obiect al proprietății private.

Ca urmare, excepția ridicată de inculpați va fi admisă.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art.13 alin.(1) lit.A.c) și al art.25 alin.(1) din Legea nr.47/1992,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ,

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția ridicată de Cristea Dumitru, cu care Curtea Constituțională a fost sesizată prin Încheierea din 19 noiembrie 1992 a Tribunalului Județean Tulcea.

Constată că art.225 alin.2 din Codul penal a fost abrogat parțial potrivit art.150 alin.(1) din Constituție și, în consecință, acesta urmează să se aplice numai cu privire la bunurile prevăzute de art.135 alin.(4) din Constituție, bunuri care formează obiectul exclusiv al proprietății publice, el neputându-se aplica în cazul proprietății cooperatiste.

Cu recurs în termen de 10 zile de la comunicare.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 26 mai 1993.